

De Bestuursvorm

Na het vaststellen van de maatschappelijke opgave voor Bladel komt nu de vraag aan de orde of de huidige bestuurs- en organisatiestructuur de optimale vorm is om deze opgave op te pakken. De korte samenvatting van de Maatschappelijke Opgave uit het rapport van Berenschot is als bijlage II toegevoegd.

In de maatschappelijke opgave komen geen elementen naar voren die vragen om een radicaal andere koers. De opgave wijkt niet veel af van de opgave die we de afgelopen jaren tot een goed einde hebben gebracht. In deze notitie kiezen we daarom voor een praktisch aanpak met als uitgangspunt de huidige vorm en de vraag of deze moet veranderen.

In bijlage I is in het eerste deel een uitgebreide theoretische omschrijving gegeven van elementen die een rol spelen bij (democratisch) bestuur en organisatie. Het tweede deel geeft een overzicht van bestuursvormen op basis van deze eigenschappen. Deze achtergrondinformatie zorgt voor een gezamenlijk vocabulaire en voor inzicht in de gevolgen van groei van structuren. Deze theorie geeft ook inzicht in de knelpunten van de huidige samenwerkingsstructuren en dient zo als basis voor de analyse in deze notitie van de samenwerking in de GRSK tot nu toe. In deze notitie over de bestuursvorm wordt regelmatig verwezen naar de bijlage.

Hierna volgt eerst een beschrijving en analyse van de huidige situatie op hoofdlijnen. Daarna volgen een aantal mogelijke scenario's voor de toekomst. Aan het eind komt kort het standpunt van omliggende gemeenten aan de orde. Immers, theoretisch kan Bladel geheel zelf over de toekomst beslissen, in de praktijk maken we onderdeel uit van een groter geheel. Tot slot volgt onze conclusie.

1. De huidige situatie.

Bladel is een zelfstandige gemeente die onderdeel is van twee regio's: de Kempen en Zuid Oost Brabant. Bladel is een duidelijke plattelandsgemeente centraal in de Kempen. Deze ligging geeft de gemeente een duidelijke identiteit en positie. Dit is een niet te onderschatten voordeel. Nederland is een lappendeken van regio's en samenwerkingsverbanden en heel veel gemeenten liggen op grenzen van die regio's of vallen voor verschillende onderwerpen onder verschillende regio's.

Er is eigenlijk maar een grensgeval: maakt Bladel onderdeel uit van de sterke economisch regio Brainport, of grenst de gemeente eraan en heeft daar onmiskenbaar voordelen van?

1.1. Huidige keuzes voor samenwerking

Op het niveau van de grote regio Zuid Oost Brabant werkt de gemeente samen in min of meer verplichte gemeenschappelijke regelingen. Ook is de gemeente onderdeel van bestuurlijke netwerken. Samenwerking in de gemeenschappelijke regelingen op dit niveau staat niet ter discussie. De MRE als netwerkstructuur wordt geëvalueerd.

De samenwerking in de Kempen speelt wel nadrukkelijk een rol in het kader van de vraag van Veerkrachtig Bestuur. In de Kempen werkt Bladel formeel samen in de GRSK, KBP en WVK en Huis van de Brabantse Kempen. Daarnaast wordt informeel samengewerkt en wordt op sommige terreinen beleid afgestemd. Er is een Kempencommissie opgericht voor gezamenlijke voorbereiding van besluitvorming in de raden op een viertal onderwerpen. Binnen de Kempen is de GRSK de grootste en belangrijkste formele samenwerking. De overige zijn beperkt en gericht op één onderwerp.

Je kunt concluderen dat de gemeente Bladel tot nu toe zijn uitdagingen en ambities zelfstandig en in samenwerking met de andere Kempengemeenten heeft opgepakt. De reden van de samenwerking was niet zozeer dat de gemeente het zelf niet meer kon, maar de verwachting dat, door samenwerking, sommige taken beter, goedkoper of robuuster georganiseerd kunnen worden.

1.2 Veerkrachtig bestuur en evaluatie GRSK

In juli 2016 hebben de Kempengemeenten gezamenlijk de provincie een reactie gegeven op Veerkrachtig bestuur. Deze kwam er op neer dat de huidige werkwijze met de samenwerking in o.a. de GRSK voldoende basis was voor de toekomst. Vrijwel gelijktijdig werd ook besloten tot een evaluatie van de GRSK. Ook voor de Kempencommissie was na het eerste jaar een evaluatie voorzien. Vanaf september 2016 bleken steeds meer gemeenten in onze regio alsnog een onderzoek in het kader van Veerkrachtig Bestuur te gaan doen. Ook wij hebben uiteindelijk daartoe besloten.

Het oorspronkelijke standpunt, verwoord in de brief van juli 2016, kwam door deze onderzoeken ter discussie te staan. De evaluatie van de GRSK, die gebaseerd was op de uitgangspunten van de brief, is begin 2017 opgeschort in afwachting van de uitkomsten van de onderzoeken in het kader van Veerkrachtig Bestuur. Dit was logisch, omdat elk standpunt van een gemeente, dat afwijkt van dat van juli 2016, de evaluatie in een ander licht zou plaatsen.

We concluderen hier nu, dat de samenhang wederzijds geldt. Om te beoordelen of we de toekomstige uitdagingen aankunnen met de huidige structuren, zoals het oorspronkelijke Kempen-standpunt was, moeten we weten hoe het zit met GRSK. Dit geldt temeer nu wij, op basis van onze maatschappelijke opgave, concluderen dat in principe geen andere bestuursvorm nodig is.

De noodzaak om een andere bestuursvorm te overwegen wordt niet zozeer ingegeven door onze maatschappelijke opgave, maar veel meer door de uitkomsten van de evaluatie van de samenwerking tot nu toe, en de kans op een goed functionerende samenwerking. Wij willen de kip-ei discussie hier bij voorbaat doorbreken.

Los van de lopende interne evaluatie, geven wij hier een globale analyse van de knelpunten van de huidige bestuursvorm met de GRSK op basis van de elementen democratische legitimiteit, bestuurlijk vermogen, organisatie en dienstverlening, zoals die in de bijlage in deel I zijn omschreven. Voor het grootste deel betreft dit zaken die inherent zijn aan samenwerking in een gemeenschappelijke regeling (Bijlage Deel II.2.).

1.3 Globale analyse van de knelpunten van het werken met een gemeenschappelijke regeling.

De interne evaluatie van de GRSK was niet voor niets opgestart. Na de eerste jaren met ISD, SSC, P&O was de regeling uitgebreid met de decentralisaties (Jeugdhulp toegevoegd) en de VTH. De uitbreidingen hadden een duidelijk merkbaar effecten op de ambtelijke en bestuurlijke aansturing.

Het functioneren van de GRSK, voor de taken waarmee gestart was, was nog niet eerder uitgebreid geëvalueerd. Wel waren er studies gedaan naar het functioneren van de samenwerking. De doelstellingen van het gezamenlijk oppakken van taken bij de start van de GRSK waren de gebruikelijke: efficiëntie (kosten), minder kwetsbaar maken (robuust), en kwaliteit (specialisatie).

Het is lastig te beoordelen of deze doelstellingen zijn behaald. Vooral voor SSC en ISD geldt dat in de afgelopen jaren de wereld veel veranderd is door de snelle ontwikkelingen in ICT (SSC), de economische crisis en wetgeving (ISD). Een vergelijking met de situatie waarbij we het zelf waren blijven doen, is niet te maken. Voor P&O geldt dat dit nog steeds een hele kleine afdeling is, en elke gemeentelijke organisatie een eigen ontwikkeling kent en daarom zijn eigen beleid nodig heeft.

De decentralisaties zijn min of meer vanzelfsprekend aan de GRSK toegevoegd. Logisch omdat het deels taken van de ISD waren en omdat het een flinke opgave was die voor alle gemeenten hetzelfde was.

De VTH samenwerking is recent gestart vanuit het vooruitzicht van landelijke kwaliteitsnormen en de relatie met de taakvelden van de ODZOB. Verder golden dezelfde argumenten als eerder: robuustheid, efficiëntie en kwaliteit.

De interne evaluatie is gericht op het optimaliseren van de gemeenschappelijke regeling. Hij levert geen aanknopingspunten voor een evaluatie van het werken met een, steeds grotere, gemeenschappelijke regeling voor de deelnemende gemeente(n). Dit laatste is noodzakelijk om de vraag over de toekomstige bestuursstructuur te kunnen beantwoorden. Daarom volgt hierna een analyse.

Democratische Legitimiteit (Bijlage Deel I.1.)

Kaderstelling en Beleid. De GRSK bevat een mix van ondersteunende en uitvoeringstaken. Via VTH is er voor enkele gemeenten op een aantal kleine onderwerpen beleid bijgekomen. Het betreft dan beleidsvoorbereiding. Algemeen geldt dat bij gezamenlijke uitvoering de druk ontstaat om ook het beleid dat eraan ten grondslag ligt eenvormig te maken. Daarnaast vormt de ervaring met de uitvoering een belangrijke grondslag voor ontwikkeling en aanpassing van beleid.

Beleidsvoorbereiding op afstand in een gemeenschappelijke regeling kent beperkingen. De afstand tot het lokale bestuur is groter dan bij 'eigen' ambtenaren. Van de beleidsmedewerkers wordt gevraagd dat zij meerdere bestuurlijke wensen en standpunten kunnen vertalen in beleid.¹

Budgetrecht is een van de andere pijlers van democratische legitimiteit. Formeel beslist de raad over de budgetten van de GRSK. Aangezien een meerderheidsbeslissing in de regeling bindend is, kan dit onder druk komen.

Conclusie: Formeel komt de democratische legitimiteit niet in het gedrang omdat elke raad vrij kan besluiten. In de praktijk komt het onder druk te staan.

Bestuurlijk Vermogen (Bijlage Deel I.2.)

Bestuurlijk vermogen betreft vooral ISD, VTH en Jeugdhulp. Bestuurders worden via portefeuillehouders overleggen betrokken bij de uitvoering van de regelingen die onder deze afdelingen vallen. Bladel heeft voor de VTH de bestuurlijk gevoelige dossiers uitgezonderd van de samenwerking. Zoals hiervoor aangegeven is de afstemming tussen de beleidsontwikkeling bij de gemeenten en de uitvoering een punt van aandacht. Een van de maatregelen op basis van de interne evaluatie is het wijzigen van de directie. Dit is nodig door

¹ Ter illustratie. Tot voor kort was de beleidsvrijheid van gemeenten voor werk en inkomen beperkt. Dit beleid werd voorbereid vanuit de uitvoering (ISD). Gemeenten hadden daarom geen eigen beleidsmedewerkers meer voor deze thema's. Vooral bij de invoering van de participatiewet werd het gemis aan 'eigen' beleidsmedewerkers gevoeld. Theoretisch moet een gemeenschappelijke regeling voor elke deelnemende gemeente ook apart, eigen beleid voor kunnen bereiden. De praktijk bleek weerbarstiger.

de groei van de GRSK. Nu dit is geïmplementeerd, en de secretarissen niet meer de directie vormen, lijkt de afstand tussen gemeentelijke organisatie en samenwerkingsverband merkbaar groter te worden. Sturing van het proces via budgetten is zo stroperig, dat dit binnen het begrotingsjaar nauwelijks mogelijk is. Om te kunnen sturen en voldoende betrokken te zijn bij de uitvoeringsprocessen moet de regeling aangepast worden. Dit heeft ook zijn weerslag op de controlerende taak van de raad.

De vele portefeuillehoudersoverleggen zorgen voor bestuurlijke drukte. Planning op een dag levert marathonvergaderingen op van vele uren. Er zijn ook portefeuillehouders voor ondersteunende diensten en financiën inclusief de overleggen. Dit veroorzaakt nog meer bestuurlijke drukte zonder dat het bijdraagt aan het bestuurlijk vermogen.

De participatie-samenleving als uitgangspunt vereist maatwerk. Regionale samenwerking in de uitvoering vraagt om uniformiteit. Het wordt een interessante vraag of deze twee natuurlijke ontwikkelingen met elkaar in overeenstemming zijn te brengen.

Conclusie: krachtige sturing op de uitvoering in de GRSK is lastig. De verbinding van de organisatie van de GR met de organisaties van de gemeenten vraagt aandacht en wordt moeilijker bij groei van de GR. Als een gemeente kiest voor maatwerk in de participatie-samenleving moet de aansturing en werkwijze van de GR aangepast worden.

Organisatie (Bijlage Deel 1.3.)

De GRSK is gegroeid door de uitbreidingen met nieuwe taken. Je ziet snel de complexiteit, en daardoor de uitbreiding van functies, toenemen. Dit komt vooral omdat ondersteunende diensten zelf uitgevoerd gaan worden in plaats van gebruik te maken van de deelnemende gemeenten zoals oorspronkelijk bedoeld.

Conclusie: De meerwaarde van de samenwerking moet niet meer gezocht worden in efficiëntie maar in kwaliteit en robuustheid van de uitvoering.

Dienstverlening (Bijlage Deel 1.4.)

De GRSK levert interne- en externe dienstverlening. Intern zijn de ondersteunende diensten SSC en P&O. De gemeentelijke organisaties zijn zelf de afnemers en sturen door overeenkomsten en afspraken op de kwaliteit.

De ISD, Jeugdhulp en VTH verzorgen dienstverlening aan de burgers van de deelnemende gemeenten. De grotere afstand moet gecompenseerd worden door kwaliteit en bedrijfszekerheid. Verder wordt de dienstverlening beïnvloed door hetgeen onder Bestuurlijk Vermogen en Democratische legitimiteit is geschreven. Met name maatwerk, individueel en beleidsmatig vermindert.

De afstand van het bestuur tot de uitvoering was een belangrijke reden voor Bladel om voor VTH de bestuurlijke gevoelige dossiers niet mee te laten gaan naar de GRSK.

Conclusie: De afstand van het bestuur en management tot de interne- en externe dienstverlening wordt groter. Steeds vaker moeten eenvoudige werkafspraken vastgelegd worden in overeenkomsten. De bureaucratie groeit.

Samenvattend kunnen we de globale analyse van de knelpunten als volgt omschrijven.

De GRSK is gegroeid. De regeling bevat diensten die zowel ondersteuning als uitvoering verzorgen. De uitbreiding met beleid heeft zijn intrede gedaan voor een aantal gemeenten en lijkt een volgende stap. Democratische legitimatie wordt steeds meer een thema. De afstand tot gemeentelijke organisaties en de bestuurders neemt toe. Door de groei neemt de complexiteit van de organisatie en de aansturing toe. Ook zonder verdere uitbreiding met taken moet de structuur van de GRSK tegen het licht gehouden worden. De GRSK is zeker niet ingericht om beleid of kaderstelling tot stand te brengen.

Een gemeenschappelijke regeling moet optimaal functioneren om onderdeel te kunnen zijn van een duurzame, slagvaardige bestuursvorm

2. Ontwikkelrichtingen bestuursvorm

Toen de evaluatie van de GRSK door de secretarissen van de deelnemende gemeenten werd opgeschort, was al duidelijk dat de GRSK organisatorisch en bestuurlijk aangepast zou moeten worden. Zonder iets aan de evaluatie af te willen doen, en zonder vooruit te willen lopen op het vervolg, bevestigt de analyse in het voorgaande hoofdstuk dit beeld. Zonder eindrapport van de secretarissen en uitwerking in de praktijk van verbeteringen in de organisatie- en bestuursstructuur is het moeilijk een oordeel te geven over de kans van slagen van deze aanpassingen.

Wel is inmiddels duidelijk dat enkele gemeenten opteren voor een bestuurlijke fusie. Optimaliseren van de samenwerking in de GRSK strookt niet met die bestuurlijke toekomstvisie.

Op basis van voorgaande conclusies vallen de ontwikkelrichtingen voor de bestuursvorm van de gemeente Bladel in twee hoofdlijnen uiteen. Daartussen zit een derde weg die de voordelen van beide verbindt.

1. Zelfstandigheid in combinatie met samenwerking in de regio

2. Bestuurlijk fusie
3. De middenweg

1. Zelfstandigheid in combinatie met samenwerking in de regio

Zelfstandigheid in combinatie met samenwerking in de regio is het voortzetten van de huidige situatie. Zeker is dat die nu niet optimaal is. De GRSK zal een ontwikkeling door moeten maken, die moet leiden tot een optimaal functionerende organisatie. Dit kan in twee richtingen, afhankelijk van het takenpakket.

A. Uitgangspunt: De samenwerking voortzetten voor de thema's waarop nu wordt samengewerkt.

De noodzakelijke herinrichting van de bestaande samenwerking moet hiervoor slagen. Lukt dit niet, dan moet de regeling opgesplitst worden in delen die wel voldoen. Bijvoorbeeld een lichte Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de ondersteunende diensten, een GR voor het sociaal domein en een GR voor het ruimtelijk domein.

B. Uitgangspunt: De samenwerking moet worden uitgebreid met meer taken/beleidssterreinen.

Dit betekent dat meer taken worden ondergebracht bij de GRSK. Deze nieuwe taken kunnen bestaan uit ondersteunende, uitvoerende of beleidstaken.

B1. Uitbreiding met ondersteunende- en uitvoerende taken. (Bijlage Deel II.2A en 2B)

Ook in dit geval geldt dat de herinrichting van de GRSK succesvol moet zijn, en dat na de uitbreiding ook moet blijven. Als dit niet lukt, dan niet uitbreiden of zoals onder A opsplitsen.

B2. Uitbreiding met ondersteunende- en uitvoeringstaken en beleidsontwikkeling en -vaststelling. (Bijlage Deel II.2A, 2B en 2C)

Voor dit scenario moet de GRSK niet alleen geoptimaliseerd worden, er moet ook een democratische legitimatie voor de kaderstelling toegevoegd worden. Denk hierbij aan een regiораad. (Drechtstedenmodel).

2. Bestuurlijke fusie.

Er zijn in grote lijnen twee redenen om voor een bestuurlijke fusie te kiezen.

A. Opschaling is op een groot aantal terreinen noodzakelijk.

Dit scenario gaat er van uit dat opschaling door middel van samenwerking in een gemeenschappelijke regeling niet de oplossing is. De knelpunten zijn niet afdoende op te lossen, en de bestuurlijke nadelen wegen niet op tegen de voordelen. Als in dit scenario bovendien geconstateerd wordt dat er te weinig verschil bestaat tussen de gemeenten om eigen kaderstelling te rechtvaardigen, dan is fusie een oplossing.

Opschaling, kwantiteit, is in dit scenario het leidend motief. Het is niet belangrijk wie de partners zijn om mee te fuseren. (Bijlage II.1 en II.4; Schaalvergroting komt ook in Deel I van de bijlage op meerdere plaatsen aan de orde).

B. De samenvoeging van gemeenten levert, op termijn, een sterkere gemeente op dan de som der delen.

Wanneer de eigenschappen (kwaliteiten) van gemeenten verschillen, kunnen deze elkaar bij een fusie aanvullen en versterken. Hierdoor kan een sterkere gemeente ontstaan die een maatschappelijke opgave beter aankan, of meer ambities kan verwezenlijken.

Omdat het gaat om de samenvoeging van kwaliteiten zijn de beperkte positieve of negatieve effecten van schaalvergroting minder van belang. De winst zit in de meerwaarde van de nieuwe gemeente. Vanuit dit principe is juist de keuze van de partner(s) waarmee gefuseerd wordt van het grootste belang. Dit vraagt wel een eerlijke, mogelijk confronterende, beoordeling en afweging van de mogelijke fusiepartners.

3. De Middenweg

De belangrijkste knelpunten in het groeiende samenwerkingsverband zijn de democratische legitimatie en de afstand tot de colleges, portefeuillehouders en gemeentelijke organisaties. Binnen de bestaande structuren zal dit altijd een worsteling blijven. Een ander dilemma voor de schaalgroten van gemeenten is de keuze tussen participatie en maatwerk dicht bij de burger tegenover uniformiteit en opschaling. Een vorm waarbij je niet hoeft te kiezen, maar beide kunt behouden, is een federatie. In de bijlage wordt deze vorm uitgebreid omschreven in deel II.5. Hier wordt het kort samengevat.

In een federatie wordt een deel van het bestuurlijk domein (een deel van de beleidssterreinen en taken) gedelegeerd door de gemeenten naar de raad van de federatie. Deze raad wordt direct gekozen, door alle inwoners van de Kempengemeenten, gelijktijdig met de gemeenteraadsverkiezingen. De federatie krijgt ook een eigen college voor het dagelijks bestuur. Dit college vertegenwoordigt de Kempen, voor het deel van het domein dat op federatieniveau ligt, ook in grotere verbanden. Een gemeenschappelijke regeling zoals de GRSK is niet meer nodig, en vervalft.

De gemeenten in de federatie houden hun eigen raad en college voor een eigen, iets kleiner, takenpakket dat dicht bij de burger blijft. Burgerparticipatie en maatwerk blijven daardoor mogelijk voor deze beleidsterreinen. Deze raad en dit college zijn niet meer verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering door de federatie, en kunnen zich helemaal richten op de eigen gemeente. Een belangrijk bijkomend voordeel van deze vorm zijn de effecten op het raadswerk. Het gemeentelijke domein is de laatste decennia enorm uitgebreid. De ondersteuning van de raad en de mogelijkheden van de raadsleden en fracties (tijd, middelen, ondersteuning) zijn niet aangepast. Door splitsing van het domein over twee raden, wordt het werk beheersbaar.

Veerkrachtig Bestuur vraagt nadrukkelijk om experimenten. De vorming van een federatieve gemeente De Kempen zou zo'n experimentele oplossing kunnen zijn.

3. Standpunt overige gemeenten

Elke gemeente bepaalt zijn eigen standpunt ten aanzien van Veerkrachtig bestuur. Maar dat betekent niet dat de standpunten in de regio geen invloed hebben op onze keuze. De invloed is tweeledig. Hoe sluiten de standpunten in de regio aan bij ons standpunt, en hoe sluiten wij aan bij de regio.

Vanuit ons standpunt

Voor de voortzetting van de huidige bestuursvorm is het noodzakelijk dat de samenwerking in de GRSK wordt geoptimaliseerd. Dit kunnen we niet alleen. Alle deelnemende gemeenten moeten dit onderkennen en er moet een gezamenlijke visie zijn op een goed-functionerende Gemeenschappelijke regeling. Alle gemeenten zullen ook tijd, energie en mogelijk geld moeten willen investeren in de verbeteringen. Als deze bereidheid er niet is, of niet bij alle gemeenten, dan moet misschien een andere keuze gemaakt worden.

Ook fuseren, kun je niet alleen. Als we voor een fusie kiezen zullen ook andere gemeenten in de regio dit moeten willen. Als het om opschaling gaat, hoeven we daar niet kieskeurig in te zijn. Als het gaat om een kwalitatief sterkere gemeente op specifieke eigenschappen, dan moet die bepaalde gemeente, of gemeenten, ook willen.

Ook een Federatie bestaat uit meer gemeenten. De andere gemeenten in de Kempen hebben deze vorm niet overwogen omdat hij nog niet bestaat. Omdat deze vorm aansluit bij beide uitgangspunten, zelfstandigheid en opschaling, kunnen de andere Kempengemeenten alsnog voor deze optie kiezen.

Vanuit de andere gemeenten in de regio

Een aantal gemeenten heeft al een standpunt bepaald. Kort samengevat. Bergeijk kiest voor zelfstandigheid en samenwerking, Reusel De Mierden en Eersel voor herindeling. Eersel heeft daarbij ook aangegeven de voorkeur te geven aan een fusie van de vijf Kempengemeenten. Opschaling lijkt het leidende principe achter deze keuze. Oirschot heeft nog geen besluit genomen. Positief gesteld kun je hieruit concluderen dat er voor Bladel voor alle opties kansen zijn.

Geografisch beschouwd ligt dit iets moeilijker. Bladel ligt tussen twee gemeenten die willen herindelen. Reusel De Mierden grenst behalve aan Bladel aan België, Hilvarenbeek en raakt Oirschot. Deze gemeente heeft daardoor weinig opties. Dit vraagt extra aandacht van Bladel, als enige Kempische buurgemeente, bij de keuze voor de toekomst. Het is voor Eersel en Reusel De Mierden belangrijk dat Bladel, evenals zij, voor fusie kiest.

Als de voorkeuren van onze buurgemeenten meegewogen worden, en als dit ook in Bladel leidt tot de voorkeur voor een fusie, resteert de vraag welke gemeenten daar bij betrokken moeten zijn. Ontdaan van nuances levert dat het volgende beeld op.

Eersel, Bladel en Reusel De Mierden zijn onmiskenbaar Kempengemeenten. De combinatie Eersel en Bladel biedt naast schaalvergroting, met de bijbehorende voor- en nadelen, meer mogelijkheden op het gebied van economie, recreatie en toerisme. De combinatie Bladel en Reusel De Mierden levert schaalvergroting op en de problematiek van intensieve veehouderij. Oirschot heeft nog geen besluit genomen. Mocht ook Oirschot willen herindelen dan geldt het volgende. Oirschot is zowel op de Kempen als op het stedelijk gebied georiënteerd. Een fusie met Oirschot erbij betekent dat ook de nieuwe gemeente (met Eersel, Reusel De Mierden en Bladel) de dubbele oriëntatie krijgt. Dit levert dus schaalvergroting met een onduidelijke identiteit op. Bergeijk wil zelf niet herindelen. De optie met vijf gemeenten is daarom niet aan de orde.

Daar komt bij dat de schaalprong voor vijf gemeenten van een kleine 20.000 inwoners, naar één van 90.000 enorm is. Het effect zal vele jaren merkbaar zijn. Bij een fusie van drie gemeenten is er nog steeds sprake van een schaalprong maar deze is duidelijk kleiner.

Wij concluderen dat, als herindeling overwogen wordt, een fusie met Eersel en Reusel De Mierden de voorkeur heeft.

4 Conclusie

Onze maatschappelijke opgave vraagt niet om een radicale wijziging van de bestuursvorm. Dit betekent voortgaan als zelfstandige gemeente met een goed functionerend samenwerkingsverband de eerste keus is. In de praktijk zien we dat het steeds gecompliceerder wordt om de samenwerking goed te laten functioneren. Ook zien we verlies aan democratische legitimiteit. De keuzes die onze omliggende gemeenten al gemaakt hebben, hebben hierop ook hun weerslag en kunnen we niet negeren.

Het dilemma tussen de noodzaak van opschaling voor een deel van het gemeentelijk domein, en de behoefte aan maatwerk en participatie dicht bij de burger voor een ander deel, komt overal aan de orde. De weegschaal slaat dan door naar een van beide kanten: fusie of zelfstandigheid. Wij vinden het waardevol om te proberen het beste van beide te behouden. Omdat het ook een oplossing kan bieden voor de druk op het raadswerk, en daarmee de praktische verwezenlijking van de democratische legitimiteit, vinden wij het de moeite waard het draagvlak voor de gedachte van de federatie te onderzoeken.